

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2007 No. 1104

**Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Treuliau
Teithio a Pheidio â Chodi Tâl) (Cymru) 2007**

RHAN 1

CYFFREDINOL A CHYFLWYNO

Enwi, cychwyn a chymhwys

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Treuliau Teithio a Pheidio â Chodi Tâl) (Cymru) 2007 a deuant i rym ar 1 Ebrill 2007.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys mewn perthynas â Chymru.

Dehongli

2. Yn y Rheoliadau hyn —

ystyr “aelwyd” (“household”) yw —

- grŵp o bobl a chanddynt gyfeiriad cyffredin yn unig neu'n brif breswylfa ac sydd naill ai'n rhannu un pryd y dydd neu'n rhannu'r llety byw yn y breswylfa honno; neu
- unig neu brif breswylfa person sengl nad yw'n rhannu nac un pryd y dydd na'r llety byw yn y breswylfa honno â pherson arall;

mae i “anghydfod masnach” yr ystyr a roddir i “trade dispute” yn adran 35(1) o Ddeddf Ceisio Gwaith 1995;

mae i “cartref gofal” yr ystyr a roddir i “care home” yn adran 3 o Ddeddf Safonau Gofal 2000(1);

ystyr “ceisydd” (“claimant”) yw person sy'n gwneud cais am beidio â thalu ffi, taliad neu ad-daliad yn unol â rheoliad 7 neu 10;

ystyr “contract blwydd-dal” (“annuity contract”) yw contract sy'n darparu ar gyfer taliadau bob hyn a hyn gan ddechrau ar ddyddiad sydd wedi'i ddatgan neu ddyddiad amodol ac sy'n parhau am gyfnod penodedig neu drwy gydol oes y blwydd-dal;

mae i “contract GIG” yr ystyr a roddir i “NHS contract” yn adran 7(1) o'r Ddeddf;

rhaid i “credyd cynilion credyd pensiwn” (“pension credit savings credit”) gael ei ddehongli yn unol ag adrannau 1 a 3 o Ddeddf Credyd Pensiwn y Wladwriaeth 2002(2);

ystyr “credyd treth gwaith” (“working tax credit”) yw credyd treth gwaith o dan Ddeddf Credydau Treth 2002(3);

ystyr “credyd treth plentyn” (“child tax credit”) yw credyd treth plant o dan adran 8 o Ddeddf Credydau Treth 2002;

(1) 2000 p.14.

(2) 2002p.16

(3) 2002 p.21.

mae i “cwrs o driniaeth” yr ystyr a roddir i “course of treatment” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Ffioedd Deintyddol) (Cymru) 2006 (1);

mae i “cwrs o driniaeth frys” yr ystyr a roddir i “urgent course of treatment” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Ffioedd Deintyddol) (Cymru) 2006;

ystyr “cyfradd lawn” (“full rate”) yw'r gyfradd a bennwyd o dan adran 26(2) o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948;

ystyr “cyfradd safonol” (“standard rate”) yw'r gyfradd safonol a bennwyd yn unol ag adran 22(2) o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948;

ystyr “cymhorthdal incwm” (“income support”) yw cymhorthdal incwm o dan Ran VII o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992, ac mae'n cynnwys ychwanegiad treuliau personol, ychwanegiad trosiannol arbennig ac ychwanegiad trosiannol fel y'u diffinnir yn rheoliad 2(1) o Reoliadau Cymhorthdal Incwm (Trosiannol) 1987(4);

mae i “cynllun pensiwn galwedigaethol” yr ystyr a roddir i “occupational pension scheme” gan adran 1 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993(5);

ystyr “cynllun pensiwn personol” (“personal pension scheme”) yw cynllun pensiwn personol —

(a) fel y'i diffinnir yn adran 1 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993; neu

(b) fel y'i diffinnir yn adran 1 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn (Gogledd Iwerddon) 1993(6);

ystyr “darparwr” (“provider”) yw darparwr unrhyw wasanaethau a grybwyllir yn rheoliad 3(1) (a);

ystyr “dros y môr” (“abroad”) yw unrhyw le y tu allan i'r Deyrnas Unedig;

ystyr “dyddiad perthnasol” (“relevant date”) yw —

(a) yn achos cais o dan reoliad 7, dyddiad y cais; a

(b) yn achos cais o dan reoliad 10(2), y dyddiad y cafodd y ffi GIG neu'r treuliau teithio GIG eu talu;

ystyr “dyddiad y cais” (“date of the claim”) yw'r dyddiad y bydd cais a wneir o dan reoliad 7 neu 10 yn dod i law Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr “y Ddeddf” (“the Act”) yw Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;

ystyr “elfen anabledd” (“disability element”) yw elfen anabledd y credyd treth gwaith fel y'i pennwyd yn adran 11(3) o Ddeddf Credydau Treth 2002;

ystyr “elfen anabledd difrifol” (“severe disability element”) yw elfen anabledd difrifol y credyd treth gwaith fel y'i pennwyd yn adran 11(6)(d) o Ddeddf Credydau Treth 2002 (y gyfradd uchaf);

mae i “enillion” yr ystyr a roddir i “earnings” yn rheoliadau 35 a 37 o'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm;

mae i “ffi GIG” (“NHS charge”) yr ystyr a roddir yn rheoliad 4;

rhaid i “gwarant credyd pensiwn” (“pension credit guarantee”) gael ei ddehongli yn unol ag adrannau 1 a 2 o Ddeddf Credyd Pensiwn y Wladwriaeth 2002;

mae i “gwasanaethau deintyddol sylfaenol perthnasol” yr ystyr a roddir i “relevant primary dental services” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Ffioedd Deintyddol) (Cymru) 2006;

---

(4) O.S.2006/491 (W.60)

(5) O.S. 1987/1969

(6) 1993 p.48.

mae i “incwm perthnasol” yr ystyr a roddir i “relevant income” yn adran 7(2) o Ddeddf Credydau Treth 2002;

mae i “lwfans ceisio gwaith yn seiliedig ar incwm” yr ystyr a roddir i “income-based jobseeker’s allowance” gan adran 1(4) o Ddeddf Ceisio Gwaith 1995;

mae i “myfyriwr amser-llawn” yr ystyr a roddir i “full time student” yn rheoliad 61 o'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm;

mae i “pâr” yr ystyr a roddir i “couple” yn adran 137 o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992;

ystyr “partner” (“partner”) —

- (a) os yw'r ceisydd yn aelod o bâr, yw'r aelod arall o'r pâr hwnnw,
- (b) os yw'r ceisydd yn briod yn aml-gymar â dau neu fwy o aelodau o'i aelwyd, yw unrhyw aelod o'r fath;

mae i “person ifanc” yr ystyr a ragnodir i “young person” yn rheoliad 14 o'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm;

ystyr “person sengl” (“single person”) yw person nad oes ganddo bartner ac nad yw'n gyfrifol am blentyn neu berson ifanc, ac nad yw'n aelod o'r un aelwyd â phlentyn neu berson ifanc;

ystyr “plentyn” (“child”) yw person o dan 16 oed;

ystyr “plentyn neu berson ifanc dibynnol” (“dependent child or young person”) yw unrhyw blentyn neu berson ifanc sy'n cael ei drin fel pe bai'n gyfrifoldeb i'r ceisydd neu i bartner y ceisydd, os yw'r plentyn hwnnw neu'r person ifanc hwnnw'n aelod o aelwyd y ceisydd;

mae “porthladd” (“port”) yn cynnwys maes awyr, porthladd i fferri neu orsaf drenau ryngwladol ym Mhrydain Fawr y mae siwrnai ryngwladol yn dechrau oddi yno;

ystyr “proffesiynolyn gofal iechyd (“health care professional”) yw person sy'n aelod o broffesiwn sy'n cael ei reoleiddio gan gorff a grybwyllir yn adran 25(3) o Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002(7);

ystyr “Rheoliadau Credyd Pensiwn y Wladwriaeth” (“State Pension Credit Regulations”) yw Rheoliadau Credyd Pensiwn y Wladwriaeth 2002(8);

ystyr “Rheoliadau Cymhorthdal Incwm” (“the Income Support Regulations”) yw Rheoliadau Cymhorthdal Incwm (Cyffredinol) 1987(9);

ystyr “y Rheoliadau Ffioedd” (“the Charges Regulations”) yw Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Presgripsiynau am Ddim a Ffioedd am Gyffuriau a Chyfarpar) (Cymru) 2007(10);

ystyr “terfyn cyfalaf” (“capital limit”) —

- (a) yn achos person sy'n byw yn barhaol mewn cartref gofal neu mewn llety a ddarperir gan awdurdod lleol o dan adrannau 21 i 24 a 26 o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948(11) yw'r swm a ragnodwyd mewn rheoliadau a wnaed o dan adran 22(5) o'r Ddeddf honno, a
- (b) yn achos unrhyw berson arall, y swm a ragnodwyd at ddibenion adran 134(1) o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992(12);

mae i “teulu” yr ystyr a roddir i “family” gan adran 137(1) o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992 fel y mae'n gymwys i gymhorthdal incwm, ac eithrio —

---

(7) 1995 p.49

(8) 2002 p.17

(9) O.S. 2002/1792

(10) O.S. 1987/1967

(11) O.S. 2007/121 (Cy.11). Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 1.4.07.

(12) 1948 p.29.

- (a) yn rheoliad 5(1)(ch), mewn perthynas â pherson sy'n cael lwfans ceisio gwaith yn seiliedig ar incwm mae iddo yr ystyr a roddir yn adran 35 o Ddeddf Ceisio Gwaith 1995(13),
- (b) yn rheoliadau 5(1)(d) ac 8(2) mae iddo yr ystyr a ddyrennir gan reoliad 2(2) o Reoliadau Credydau Treth (Diffinio a Chyfrifo Incwm) 2002(14), ac
- (c) os oes cais wedi'i wneud am gymorth o dan Ran VI o Ddeddf Mewnffudo a Lloches 1999(15), mae'n golygu y ceisydd lloches sydd wedi gwneud y cais hwnnw ac unrhyw ddibynnydd, fel y'i diffinnir yn adran 94 o'r Ddeddf honno, y mae wedi'i gynnwys yn y cais hwnnw, a dylai'r cyfeiriadau at "teulu" yn rheoliadau 5(2)(c) ac 8(1), (3) a (7) gael eu dehongli yn unol â hynny;

mae i "treuliau teithio GIG" ("NHS travelling expenses") a "treuliau teithio tramor GIG" ("NHS foreign travelling expenses") yr ystyron a roddir yn rheoliad 3;

ystyr "wythnos" ("week") yw cyfnod o 7 diwrnod sy'n dechrau am ganol nos rhwng dydd Sadwrn a dydd Sul;

mae i "ymddiriedolaeth GIG" yr ystyr a roddir i "NHS trust" yn adran 18 o'r Ddeddf.

Treuliau teithio GIG

3.—(1) Yn y Rheoliadau hyn ystyr "treuliau teithio GIG" ("NHS travelling expenses") yw'r treuliau teithio y mae'n angenrheidiol i berson eu hysgwyddo —

- (a) i fod yn bresennol yn y canlynol —
  - (i) un o ysbytai'r gwasanaeth iechyd,
  - (ii) unrhyw sefydliad arall a reolir gan Ymddiriedolaeth GIG neu Fwrdd Iechyd Lleol, neu
  - (iii) unrhyw le arall yn y Deyrnas Unedig,

at ddibenion darparu unrhyw wasanaethau (ac eithrio gwasanaethau meddygol personol neu ddeintyddol personol a ddarperir o dan Rannau 4 a 5 o'r Ddeddf) o dan ofal ymgynghorydd yn unol â Rhannau 1 a 2 o'r Ddeddf; a

- (b) i deithio i borthladd ym Mhrydain Fawr er mwyn teithio dros y môr i gael gwasanaethau a ddarperir yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 10 o'r Ddeddf a pharagraff 18 o Atodlen 3 iddi.

(2) Yn y Rheoliadau hyn ystyr "treuliau teithio tramor GIG" ("NHS foreign travelling expenses") yw'r treuliau teithio y mae'n angenrheidiol i berson eu hysgwyddo wrth deithio dros y môr o borthladd ym Mhrydain Fawr i gael gwasanaethau yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 10 o'r Ddeddf a pharagraff 18 o Atodlen 3 iddi.

(3) Mae treuliau teithio GIG a threuliau teithio tramor GIG yn cynnwys treuliau teithio cydymaith mewn achos lle mae'r person y darperir gwasanaethau ar ei gyfer naill ai —

- (a) yn blentyn; neu
- (b) yn berson y mae ei anhwylder meddygol yn golygu bod arno angen cydymaith, ym marn meddyg sy'n ymwneud â darparu'r gwasanaethau neu, os yw'n briodol, ym marn proffesiynolyn gofal iechyd arall sy'n ymwneud â felly.

(4) Rhaid i berson sy'n dymuno dibynnu ar hawl i gael treuliau teithio GIG —

- (a) gwneud cais am hawl o dan reoliad 7, oni bai ei fod yn berson nad yw'n ofynnol iddo wneud cais o'r fath yn rhinwedd rheoliad 5(1); a

---

(13) 1992 p.4. Y Rheoliadau perthnasol yw Rheoliadau Cymhorthdal Incwm (Cyffredinol) 1987 O.S. 1987/1967.

(14) 1995 p.18

(15) O.S. 2002/2006

- (b) gwneud cais am daliad treuliau teithio o dan reoliad 9.
- (5) Mae swm unrhyw dreuliau teithio GIG y mae gan berson hawl i'w gael o dan y Rheoliadau hyn —
  - (a) yn gorfod cael ei gyfrifo drwy gyfeirio at gost y teithio drwy ddefnyddio'r drafnidiaeth rataf sy'n rhesymol o roi sylw i oed ac anhwylder meddygol y person ac unrhyw amgylchiadau perthnasol eraill; a
  - (b) os teithir mewn car preifat, yn cael cynnwys lwfans milltiroedd a threuliau parcio car.
- (6) Dim ond os yw'r corff gwasanaeth iechyd a wnaeth y trefniadau ar gyfer darparu gwasanaethau dros y môr yn cytuno ar y dull teithio a chost y teithio a'r angen neu'r diffyg angen cydymaith cyn i'r treuliau gael eu hysgwyddo y mae gan berson hawl i gael taliad treuliau teithio tramor GIG.

Ffioedd GIG y gellir peidio â'u codi

- 4.—(1) Yn y Rheoliadau hyn ystyr “ffi GIG” (“NHS charge”) yw unrhyw ffi a fyddai fel arall yn daladwy —
- (a) yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 121(1) a (2) o'r Ddeddf, am gyflenwi cyffuriau, moddion, cyfarpar a gwasanaethau fferyllol;
  - (b) yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 125 o'r Ddeddf mewn perthynas â ffioedd am wasanaethau deintyddol perthnasol.
- (2) Rhaid i berson sy'n dymuno dibynnu ar hawl o dan y Rheoliadau hyn i beidio â thalu ffi GIG —
- (a) gwneud cais am hawl o dan reoliad 7 neu reoliad 10, oni bai ei fod yn berson nad yw'n ofynnol iddo wneud cais o'r fath yn rhinwedd rheoliad 5(1); a
  - (b) darparu unrhyw ddatganiad neu dystiolaeth o hawl y gofynnir amdanynt o dan y Rheoliadau Ffioedd.

RHAN 2

HAWL I GAEL TALIAD AM DREULIAU TEITHIO GIG AC I BEIDIO â THALU FFIOEDD GIG

Hawl i beidio â thalu ffi o gwbl ac i gael taliad llawn

- 5.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), mae gan berson hawl, heb wneud cais o dan reoliad 7 (ceisiadau am hawl), i gael taliad llawn treuliau teithio GIG ac i beidio â thalu ffi GIG o gwbl os yw —
- (a) yn cael cymhorthdal incwm;
  - (b) yn cael lwfans ceisio gwaith yn seiliedig ar incwm;
  - (c) yn cael credyd gwarant credyd pensiwn;
  - (ch) yn aelod o'r un teulu â pherson sy'n cael cymhorthdal incwm, lwfans ceisio gwaith yn seiliedig ar incwm neu greddyd gwarant credyd pensiwn; neu
  - (d) yn aelod o deulu y mae un aelod ohono yn cael —
    - (i) credyd treth gwaith a chreddyd treth plant,
    - (ii) credyd treth gwaith sy'n cynnwys elfen anabledd neu elfen anabledd difrifol, neu
    - (iii) credyd treth plant, ond nad yw'n gymwys i gael credyd treth gwaith,

ar yr amod y penderfynir adeg y dyfarniad nad yw incwm perthnasol yr aelod neu'r aelodau y rhoddir y credyd treth iddo neu iddynt o dan adran 14 o Ddeddf Credydau Treth 2002 yn fwy na £15,050.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), mae gan y personau canlynol hawl i gael taliad llawn treuliau teithio GIG ac i beidio â thalu ffi GIG o gwbl ond mae'n ofynnol iddynt wneud cais am daliad neu am beidio â thalu yn unol â rheoliad 7 (ceisiadau am hawl) —

- (a) person sy'n byw yn barhaol —
  - (i) mewn cartref gofal, neu
  - (ii) mewn llety a ddarperir gan awdurdod lleol o dan adrannau 21 i 24 a 26 o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948 (darparu llety),
 ac sydd wedi bodloni'r awdurdod hwnnw nad yw'n gallu talu am y llety hwnnw yn ôl y gyfradd safonol, neu, yn ôl fel y digwydd, y gyfradd lawn;
- (b) ceisydd lloches y darperir cymorth ar ei gyfer o dan Ran VI o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999;
- (c) aelod o'r un teulu â cheisydd lloches a ddisgrifir yn is-baragraff (b);
- (ch) plentyn perthnasol o fewn ystyr adran 23A o Ddeddf Plant 1989⁽¹⁶⁾ y mae awdurdod lleol cyfrifol yn darparu cymorth ar ei gyfer o dan adran 23B(8) o'r Ddeddf honno;
- (d) unrhyw berson arall sy'n bodloni Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol â Rhan 4 nad yw ei adnoddau cyfalaf yn uwch na'r terfyn cyfalaf ac nad yw ei adnoddau incwm yn uwch na'i anghenion neu eu bod yn fwy na'i anghenion o hanner cant y cant neu lai o swm y ffi a bennwyd yn rheoliad 3(1)(b) o Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Ffioedd am Gyffuriau a Chyfarpar) 2000⁽¹⁷⁾; ac
- (dd) aelod o'r un teulu â pherson a ddisgrifir yn is-baragraff (d).

(3) Dim ond os yw'n berson a ddisgrifir ym mharagraff (1) neu (2) ar yr adeg —

- (a) Pan y codir y ffi;
- (b) yr ysgwyddir y treuliau teithio GIG; neu
- (c) yn achos ffi am wasanaethau deintyddol perthnasol pan—
  - (i) y gwneir y trefniadau ar gyfer y driniaeth neu'r cwrs o driniaeth frys o dan y Ddeddf,
  - (ii) pan wneir y trefniadau ar gyfer cyflenwi dant gosod neu gyfarpar deintyddol arall o dan y Ddeddf heblaw fel rhan o wasanaethau deintyddol sylfaenol perthnasol, neu
  - (iii) y codir y ffi,
 y mae hawl person i gael taliad llawn treuliau teithio GIG neu i beidio â thalu ffi GIG o gwbl yn codi.

Hawl i beidio â thalu rhan o ffi ac i gael taliad rhannol

6.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraffau (2) a (3), mae gan berson hawl i gael taliad rhannol unrhyw dreuliau teithio GIG ac i beidio â thalu rhan o ffi GIG am wasanaethau deintyddol perthnasol ar yr amod ar yr adeg yr ysgwyddir y treuliau teithio neu y codir y ffi —

- (a) nad yw ei adnoddau cyfalaf yn uwch na'r terfyn cyfalaf; a
- (b) naill ai —
  - (i) bod ei adnoddau incwm yn uwch na'i anghenion o lai na thraean o'r ffi, neu, yn ôl fel y digwydd, o lai na'r treuliau teithio a ysgwyddir mewn unrhyw wythnos, neu

---

⁽¹⁶⁾ 1999 p.33

⁽¹⁷⁾ 1989 p.41.

(ii) ei fod yn aelod o deulu'r person a ddisgrifir yn is-baragraff (b)(i), ond mae'n ofynnol iddo wneud cais am beidio â thalu neu am daliad yn unol â rheoliad 7 (ceisiadau am hawl).

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), y swm y mae gan berson hawl i'w gael o dan baragraff (1) yw —

- (a) yn achos ffi GIG am wasanaethau deintyddol perthnasol, y gwahaniaeth rhwng y ffi a thair gwaith y swm y mae ei adnoddau incwm yn uwch na'i anghenion; a
- (b) yn achos treuliau teithio y gellir eu hadennill, y gwahaniaeth rhwng swm y treuliau a ysgwyddwyd a'r swm y mae ei adnoddau incwm yn uwch na'i anghenion.

(3) Yn achos ffi GIG am wasanaethau deintyddol perthnasol, y ffi y gellir peidio â thalu rhan ohoni o dan y rheoliad hwn, ac y mae'n rhaid ei defnyddio at ddibenion y cyfrifiad y gofynnir amdano o dan baragraff (2)(a), yw'r ffi a godir —

- (a) am un cwrs o driniaeth neu gwrs o driniaeth frys, gan gynnwys unrhyw ffi a godir am ddant gosod neu gyfarpar deintyddol arall a gyflenwir yn y cwrs hwnnw o driniaeth; neu
- (b) am gyflenwi dant gosod neu gyfarpar deintyddol arall o dan y Ddeddf heblaw fel rhan o wasanaethau deintyddol sylfaenol perthnasol.

Ceisiadau am hawl

7.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), rhaid i berson sy'n dymuno gwneud cais am hawl o dan reoliad 5(2) (hawl i beidio â thalu ffi o gwbl ac i gael taliad llawn) neu reoliad 6(1) (hawl i beidio â thalu rhan o ffi ac i gael taliad rhannol) wneud cais i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar ffurflen sydd naill ai wedi'i darparu at y diben neu wedi'i chymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

(2) Ar gais o dan baragraff (1), rhaid i'r ceisydd ddarparu unrhyw dystiolaeth a gwybodaeth y mae'n rhesymol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ofyn amdanynt a hynny o fewn unrhyw amser y mae'n rhesymol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ofyn amdano.

(3) Caniateir i gais gael ei wneud ar ran person arall os yw'r person hwnnw'n methu, oherwydd anallu meddyliol neu gorfforol, â gwneud y cais ei hun.

(4) Os na fydd ceisydd yn cydymffurfio â cheisiadau a wneir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas â'r dystiolaeth neu'r wybodaeth neu'r amseru a grybwyllir ym mharagraff (2), caiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru hysbysu'r ceisydd na phenderfynir ar y cais a bod rhaid barnu bod y cais wedi'i gau.

Hysbysiadau hawl

8.—(1) Os bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn penderfynu, ar gais a wneir o dan reoliad 7 (ceisiadau am hawl), fod gan y ceisydd ac unrhyw aelod o deulu'r ceisydd hawl i beidio â thalu unrhyw ran o ffi GIG neu i gael unrhyw daliad mewn perthynas â threuliau teithio GIG, rhaid i Gynulliad Cenedlaethol Cymru roi hysbysiad hawl i'r ceisydd.

(2) Os oes gan berson hawl i beidio â thalu ffi GIG o gwbl ac i gael taliad llawn treuliau teithio GIG am ei fod yn aelod o deulu a ddisgrifir yn rheoliad 5(1)(e) (teuluoedd credyd treth), rhaid i Gynulliad Cenedlaethol Cymru roi hysbysiad hawl i'r teulu hwnnw ac mewn achos o'r fath bydd yr hysbysiad yn gymwys i holl aelodau'r teulu hwnnw.

(3) Mae hysbysiad hawl a roddir o dan baragraff (1) yn gymwys i holl aelodau teulu'r ceisydd a rhaid i'r hysbysiad hawl ddatgan —

- (a) a oes gan y personau hynny hawl i beidio â thalu ffi o gwbl ac i gael taliad llawn ynteu hawl i beidio â thalu rhan o ffi ac i gael taliad rhannol; a

- (b) yn achos peidio â thalu rhan o ffi neu gael taliad rhannol, swm unrhyw ffi GIG am wasanaethau deintyddol perthnasol neu dreuliau teithio GIG nad oes hawl i beidio â'i dalu neu i gael taliad amdano.
- (4) Rhaid i hysbysiad hawl a roddir o dan baragraff (1) neu baragraff (2) ddatgan am ba gyfnod o amser y mae'n ddilys a'r dyddiadau y mae'r amser hwnnw'n dechrau ac yn diweddu.
- (5) Mae hysbysiad hawl a roddir o dan baragraff (1) yn ddilys am 12 mis gan ddechrau ar ddyddiad y cais ac eithrio —
- (a) yn achos hysbysiad a roddir i fyfyrwr amser-llawn ym mlwyddyn olaf neu unig flwyddyn cwrs astudio, ei fod yn ddilys o ddyddiad y cais tan ddiwrnod olaf y cwrs hwnnw;
  - (b) yn achos hysbysiad a roddir i blentyn perthnasol, ei fod yn ddilys am 12 mis neu tan 18fed pen-blwydd y plentyn, p'un bynnag yw'r olaf;
  - (c) yn achos hysbysiad a roddir i berson a grybwyllir yn rheoliad 5(2)(b) (ceisydd lloches), ei fod yn ddilys am 6 mis gan ddechrau ar ddyddiad y cais;
  - (ch) yn achos hysbysiad a roddir i berson a grybwyllir ym mharagraff (6), ei fod yn ddilys am y cyfnod o amser a bennir yn y paragraff hwnnw.
- (6) Mae hysbysiad hawl a roddir o dan baragraff (1) yn ddilys am 5 mlynedd gan ddechrau ar ddyddiad y cais os yw'r ceisydd —
- (a) yn berson sengl heb fod yn llai na 65 oed; neu
  - (b) yn un o bâr lle mae un partner heb fod yn llai na 60 oed ac un partner heb fod yn llai na 65 oed,
- nad yw'n cael —
- (i) dim enillion;
  - (ii) dim taliadau o gynllun pensiwn galwedigaethol;
  - (iii) dim taliadau o gynllun pensiwn personol; a
  - (iv) dim taliadau o gontract blwydd-dal.
- (7) Nid yw paragraff (6) yn gymwys i berson y mae ganddo blentyn neu berson ifanc dibynnol yn aelod o'i aelwyd.
- (8) Mae hysbysiad hawl a roddir o dan baragraff (2) yn ddilys o unrhyw ddyddiad ac am unrhyw gyfnod y penderfynir arnynt gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.
- (9) Yn ddarostyngedig i baragraffau (10), (12) a (13), ni fydd unrhyw newid yn amgylchiadau ariannol neu amgylchiadau eraill ceisydd neu aelod unrhyw o deulu ceisydd, yn ystod cyfnod dilysrwydd hysbysiad hawl, yn effeithio ar ei ddilysrwydd mewn perthynas â'r cyfnod hwnnw, neu yn achos peidio â thalu rhan o ffi neu daliad rhannol, ar y symiau y cyfeirir atynt ym mharagraff (3)(b).
- (10) Rhaid i geisydd y rhoddir hysbysiad hawl iddo sy'n syrthio o dan baragraff (6) hysbysu Cynulliad Cenedlaethol Cymru am unrhyw newid yng nghyfansoddiad ei deulu neu ei aelwyd yn ystod cyfnod dilysrwydd yr hysbysiad hawl a chaiff Cynulliad Cenedlaethol Cymru dynnu'r hysbysiad hawl yn ôl neu amrywio'r symiau a ddatganwyd ar yr hysbysiad hawl fel y cyfeirir atynt ym mharagraff (3)(b) os na fydd y ceisydd yn bodloni gofynion paragraffau (6) a (7) mwyach.
- (11) Caiff ceisydd y rhoddir hysbysiad hawl i gael taliad rhannol treuliau teithio GIG neu i beidio â thalu rhan o ffi GIG am wasanaethau deintyddol perthnasol wneud cais pellach yn unol â rheoliad 7 ar unrhyw adeg yn ystod oes yr hysbysiad os yw'n credu y dylai'r symiau sydd wedi'u datgan ar yr hysbysiad hawl fel y cyfeirir atynt ym mharagraff 3(b) gael eu gostwng oherwydd newid yn ei amgylchiadau ariannol ef neu yn amgylchiadau ariannol unrhyw aelod o'i deulu.

(12) Rhaid i geisydd y rhoddir hysbysiad hawl iddo o dan y rheoliad hwn ei ddychwelyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru mewn unrhyw achos lle gwelir wedyn fod ei gais wedi'i seilio ar osodiad ffug.

(13) Dim ond at ddibenion yr hawl i beidio â thalu ffioedd GIG ac i gael taliad treuliau teithio GIG yn unol â'r Rheoliadau hyn y mae hysbysiad hawl a roddir o dan y rheoliad hwn yn effeithiol.

RHAN 3

TALIADAU AC AD-DALIADAU

Talu treuliau teithio GIG

9.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraffau (2) i (5), os oes gan berson hawl yn unol â rheoliad 5 neu 6 i gael taliad mewn perthynas â threuliau teithio GIG —

(a) rhaid iddo wneud cais i'r darparwr; a

(b) rhaid i'r darparwr gyfrifo'r gwir swm sy'n daladwy yn unol â'r Rheoliadau hyn a gwneud y taliad.

(2) Os darperir gwasanaethau yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 10 o'r Ddeddf a pharagraff 18 o Atodlen 3 iddi, caniateir i'r cais am daliad gael ei wneud i naill ai'r darparwr neu'r corff yn y gwasanaeth iechyd a wnaeth y trefniadau hynny, a chaniateir i'r cyfrifiad a'r taliad gael eu gwneud gan y naill neu'r llall.

(3) Mewn achos sy'n syrthio o fewn rheoliad 3(1)(b) (teithio i borthladd) rhaid i'r cais am daliad gael ei wneud i'r corff yn y gwasanaeth iechyd a wnaeth y trefniadau y cyfeirir atynt yn y ddarpariaeth honno, a rhaid i'r cyfrifiad a'r taliad gael eu gwneud gan y corff hwnnw.

(4) Rhaid i berson sy'n gwneud cais am daliad mewn perthynas â threuliau teithio GIG lofnodi datganiad o hawl a darparu unrhyw dystiolaeth o'i hawl ac o'i dreuliau teithio y gofynnir amdani gan y darparwr, neu, yn ôl fel y digwydd, gan y corff yn y gwasanaeth iechyd a wnaeth y trefniadau.

(5) Caniateir i dreuliau teithio GIG gael eu talu cyn i'r treuliau gael eu hysgwyddo.

Ceisiadau am ad-daliad

10.—(1) Mae gan berson sydd â hawl o dan y Rheoliadau hyn i beidio â thalu ffi GIG o gwbl neu i beidio â thalu rhan o ffi GIG neu hawl i gael taliad llawn neu rannol am dreuliau teithio GIG ac sy'n talu ffi o'r fath neu dreuliau teithio o'r fath heb arfer ei hawl i beidio â thalu neu i gael taliad, hawl i gael ad-daliad am y swm hwnnw y byddai wedi peidio â'i dalu neu y byddai wedi'i dalu.

(2) Rhaid i berson sy'n dymuno arfer ei hawl i gael ad-daliad o dan baragraff (1) wneud cais i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar ffurflen sydd wedi'i darparu at y diben neu wedi'i chymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

(3) Rhaid i gais o dan baragraff (2) gael ei wneud o fewn tri mis ar ôl y dyddiad y cafodd y ffi GIG ei thalu neu y cafodd y treuliau teithio GIG eu talu neu o fewn unrhyw gyfnod hirach y bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn ei ganiatáu am reswm da.

(4) Mae paragraffau (2) i (4) o reoliad 7 (ceisiadau am hawl) yn gymwys i gais o dan y rheoliad hwn.

Ad-daliadau

11.—(1) Os yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi'i fodloni bod gan geisydd hawl i gael unrhyw ad-daliad o dan reoliad 10 rhaid i Gynulliad Cenedlaethol Cymru —

- (a) yn achos ad-daliad sydd i'w wneud mewn perthynas â threuliau teithio GIG a ysgwyddwyd gan berson i fod yn bresennol mewn ysbyty neu unrhyw le arall a reolir gan ymddiriedolaeth GIG, roi hysbysiad ysgrifenedig o hawl y ceisydd i'r ymddiriedolaeth GIG; neu
- (b) mewn achos sy'n syrthio o fewn rheoliad 3(1)(b) (teithio i borthladd) roi hysbysiad ysgrifenedig o hawl y ceisydd i'r corff yn y gwasanaeth iechyd a wnaeth y trefniadau y cyfeirir atynt yn y ddarpariaeth honno; neu
- (c) mewn unrhyw achos arall, beri bod ad-daliad yn cael ei wneud i'r ceisydd mewn unrhyw fodd sydd ym marn Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn briodol o dan amgylchiadau'r achos penodol.

(2) Os caiff ymddiriedolaeth GIG neu gorff arall yn y gwasanaeth iechyd hysbysiad fel y'i crybwyllir ym mharagraff (1), rhaid iddynt gyfrifo unrhyw swm sy'n daladwy mewn perthynas â threuliau teithio GIG yn unol â'r Rheoliadau hyn a gwneud unrhyw ad-daliad sy'n ddyledus i geisydd mewn perthynas â threuliau teithio GIG neu ffi GIG o'r fath.

(3) Rhaid i berson y mae ganddo hawl i gael ad-daliad mewn perthynas â threuliau teithio GIG lofnodi datganiad o hawl a darparu unrhyw dystiolaeth o'i hawl ac o'i dreuliau teithio y gofynnir amdani gan y corff yn y gwasanaeth iechyd sy'n gwneud yr ad-daliad.

Ad-dalu taliadau a wnaed mewn perthynas â threuliau teithio GIG

12. Os bydd darparwr yn gwneud taliad o dan reoliad 9(1) neu (2) neu ad-daliad o dan reoliad 11(a) mewn perthynas â threuliau teithio GIG a ysgwyddwyd gan berson sy'n cael gwasanaethau gan y darparwr, caiff swm y taliad neu'r ad-daliad o dan sylw ei ad-dalu i'r darparwr gan y corff yn y gwasanaeth iechyd y darperir y gwasanaethau hynny ar ei ran.

Talu ac ad-dalu treuliau teithio tramor GIG

13.—(1) Rhaid i berson sy'n dymuno gwneud cais am hawl i gael taliad neu ad-daliad treuliau teithio tramor GIG wneud cais ysgrifenedig i'r corff yn y gwasanaeth iechyd a drefnodd y gwasanaethau y cyfeirir atynt yn rheoliad 3(2) o fewn tri mis ar ôl i'r treuliau gael eu hysgwyddo neu unrhyw gyfnod pellach y bydd y corff hwnnw'n ei ganiatáu am reswm da.

(2) Mae paragraffau (2) i (4) o reoliad 7 (ceisiadau am hawl) yn gymwys i gais (boed am daliad ynteu am ad-daliad) a wneir o dan y rheoliad hwn fel pe bai'r cyfeiriadau at Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn y paragraffau hynny yn gyfeiriadau at y corff yn y gwasanaeth iechyd a drefnodd y gwasanaethau y cyfeirir atynt yn rheoliad 3(2).

RHAN 4

CYFRIFO ADNODDAU AC ANGHENION

Cyffredinol

14.—(1) Os oes angen i adnoddau neu anghenion person gael eu cyfrifo at ddibenion y Rheoliadau hyn, rhaid iddynt gael eu cyfrifo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol â darpariaethau'r Rhan hon ac Atodlen 1.

(2) Rhaid i adnoddau ac anghenion person gael eu cyfrifo —

- (a) yn achos cais a wneir o dan reoliad 7 (ceisiadau am hawl) drwy gyfeirio at ei adnoddau a'i ofynion ar ddyddiad y cais; neu

- (b) yn achos cais am ad-daliad a wneir o dan reoliad 10(2) (ceisiadau am ad-daliadau) drwy gyfeirio at ei adnoddau a'i ofynion ar y dyddiad y talwyd y ffi GIG neu'r treuliau teithio GIG.

(3) Os yw'r ceisydd yn aelod o deulu, rhaid i adnoddau ac anghenion aelodau eraill ei deulu gael eu cyfrifo yn yr un modd ag adnoddau ac anghenion y ceisydd a rhaid eu cymryd i ystyriaeth fel pe baent yn adnoddau ac anghenion i'r ceisydd, ac yn y Rhan hon ac yn y darpariaethau y cyfeirir atynt yn Atodlen 1, onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall, mae unrhyw gyfeiriad at y ceisydd yn cynnwys aelodau eraill ei deulu.

(4) Mewn achos lle mae enillion unrhyw berson i gael eu cyfrifo a bod anghydfod masnach wedi effeithio ar yr enillion hynny, yr enillion sydd i'w cymryd i ystyriaeth yw'r enillion y byddai'r person hwnnw wedi'u cael pe na bai anghydfod masnach wedi bod.

(5) Wrth gymhwyso'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm fel y'u crybwyllir yn rheoliad 15 a rheoliad 16, rhaid i ddarpariaethau'r Rheoliadau hynny gael eu cymhwyso fel pe bai —

- (a) cyfeiriadau at gymhorthdal incwm yn gyfeiriadau at beidio â thalu ffioedd GIG a thalu treuliau teithio GIG,
- (b) cyfeiriadau mewn unrhyw rai o'r darpariaethau hynny at unrhyw rai eraill o'r darpariaethau hynny yn gyfeiriadau at y ddarpariaeth arall honno fel y'i haddaswyd yn unol â rheoliad 15(4) neu, yn ôl fel y digwydd, â rheoliad 16(4); ac
- (c) Rheoliadau Credyd Pensiwn y Wladwriaeth (Darpariaethau Canlyniadol, Trosiannol ac Amrywiol) 2002(18) heb eu gwneud.

Cyfrifo adnoddau

15.—(1) Rhaid i adnoddau ceisydd gael eu cyfrifo yn nhermau incwm a chyfalaf.

(2) Rhaid i incwm gael ei gyfrifo ar sail wythnosol yn unol â'r dull ar gyfer cyfrifo neu amcangyfrif incwm a ragnodwyd gan ddarpariaethau'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm, yn ddarostyngedig i'r addasiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (4).

(3) Rhaid i gyfalaf gael ei gyfrifo yn unol â'r dull ar gyfer cyfrifo neu amcangyfrif cyfalaf a ragnodwyd gan ddarpariaethau Pennod VI yn Rhan V o'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm ac Atodlen 10 iddynt, yn ddarostyngedig i'r addasiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (4).

(4) Mae darpariaethau'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm yn gymwys a rhaid i'r darpariaethau hynny a bennir yng ngholofn 1 o Dabl A yn Atodlen 1 gael eu cymhwyso yn unol â'r addasiadau a bennir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofn 2.

Cyfrifo anghenion

16.—(1) Rhaid cyfrifo mai'r swm y cyfeirir ato yn is-baragraff (a) yw anghenion ceisydd, llai'r swm, lle bo'n gymwys, y cyfeirir ato yn is-baragraff (b) isod, fel a ganlyn —

(a) y swm sy'n cyfateb i gyfanswm —

(i) y swm cymwysadwy wythnosol a fyddai'n gymwys i'r ceisydd, gan gynnwys y swm hwnnw mewn perthynas ag unrhyw aelod arall o'i deulu, mewn cysylltiad â chais am gymhorthdal incwm fel y'i pennir gan y Rheoliadau Cymhorthdal Incwm, ond yn ddarostyngedig i'r addasiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (4), a

(ii) yn ddarostyngedig i baragraff (2), swm wythnosol unrhyw dreth gyngor y mae'r ceisydd neu ei bartner yn atebol i'w dalu o dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992(19);

(18) O.S.2000/620.

(19) O.S.2002/3019

(b) y swm sy'n cyfateb i gyfanswm swm wythnosol unrhyw fudd-dal tai a swm wythnosol unrhyw fudd-dal treth gyngor y mae gan y ceisydd neu unrhyw aelod o'i deulu hawl i'w gael o dan ddarpariaethau Rhan VII o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), os oes ceisydd yn atebol ar y cyd ac yn unigol i dalu'r dreth gyngor mewn perthynas ag annedd y mae'n preswyllo ynddi gydag un neu fwy o bersonau, rhwymedigaeth y ceisydd mewn perthynas â'r dreth honno at ddibenion y Rheoliadau hyn fydd swm y dreth honno wedi'i rhannu â nifer y personau sy'n yn atebol ar y cyd ac yn unigol i dalu'r dreth honno.

(3) Nid yw paragraff (2) yn gymwys os yw ceisydd yn atebol ar y cyd ac yn unigol i dalu'r dreth gyngor mewn perthynas ag annedd gyda'i bartner yn unig.

(4) Mae darpariaethau'r Rheoliadau Cymhorthdal Incwm yn gymwys a rhaid i'r darpariaethau hynny a bennir yng ngholofn 1 o Dabl B yn Atodlen 1 i'w cymhwyso yn unol â'r addasiadau a bennir yn y cofnodion cyfatebol yng ngholofn 2.

RHAN 5

TROSIANNOL A DIRYMU

Darpariaethau trosiannol

17.—(1) Rhaid i unrhyw gais a wnaed o dan Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Treuliau Teithio a Pheidio â Chodi Tâl) 1988(20) sydd heb ei benderfynu cyn 1 Ebrill 2007 gael ei drin fel pe bai'n gais o dan y Rheoliadau hyn a rhaid penderfynu arno yn unol â hynny.

(2) Mae hysbysiad hawl i beidio â thalu ffi GIG neu i gael taliad treuliau teithio GIG sydd wedi'i roi o dan Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Treuliau Teithio a Pheidio â Chodi Tâl) 1988 yn dal yn ddilys nes iddo ddod i ben yn unol â darpariaethau'r Rheoliadau hynny.

Dirymu

18. Mae'r Rheoliadau a restrir yng ngholofn 1 o Atodlen 2 wedi'u dirymu i'r graddau a ddangosir yng ngholofn 2.

Llofnodwyd ar ran Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan adran 66(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998(21)

27 Mawrth 2007

D. Elis-Thomas
Llywydd y Cynulliad Cenedlaethol

---

(20) 1992 p.14.
(21) O.S.1988/551